

Veronika Honkasalo vas

Kirjallinen kysymys uskonnollisen huivin sallimisesta asepalveluksessa

Eduskunnan puhemiehelle

Yle ja Helsingin Sanomat uutisoivat 20-vuotiaasta helsinkiläisnaisesta, joka on ollut pienestä asti kiinnostunut naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta. Urheilullinen nuori on ollut motivoitunut käymään armeijan ja haaveillut pääsevänsä myöhemmin rauhanturvaajaksi.

Nainen haki vapaaehtoiseen asepalvelukseen tammikuussa ja sai maaliskuussa kutsun Karjalan Prikaatiin. Suunnitelmat asepalveluksen suorittamisesta kuitenkin tyssäsivät, kun hän sai tiedon, ettei Puolustusvoimat sallisi uskonnollisen huivin käyttöä. Sosiaalisessa mediassa kokemuksistaan kertonut nainen kertoo saaneensa osakseen myös häirintää, ihonväriin liittyvää nimittelyä ja jopa tappouhkauksia.

Osa suomalaisista musliminaisista käyttää hijabia, koska kokee sen keskeiseksi oman identiteettinsä ja uskontonsa harjoittamisen kannalta. Länsimaissa yleisimmin käytetty neliön muotoinen hijab on kiedottu pään ympärille, se peittää hiukset ja kaulan, mutta jättää kasvot näkyviin. Nykyisin käytetään yleisesti myös turbaania, hiukset ja korvat peittävää pipon tapaista huivia, joka jättää kaulan paljaaksi.

Asevelvollisuuslain mukaan palveluksessa olevan asevelvollisen tulee käyttää sotilaspukua, ja asevelvollisen ulkoasun on täytettävä sotilaallisesta yhdenmukaisuudesta ja palvelusturvallisuudesta johtuvat vaatimukset. Puolustusvoimien yleisen palvelusohjesäännön mukaan esimerkiksi naisten hiusten pituutta ei rajoiteta, joskaan palveluksessa pitkät hiukset eivät saa olla vapaana. Myös meikkaaminen on sallittua.

Norjassa huivien käyttö on ollut mahdollista vuodesta 2012. Tietävästi päähinettä voi käyttää myös Ruotsin armeijassa.

Asevelvollisuuslain 56 §:n sisältämän syrjintäkiellon mukaan asevelvollisuutta täytäntöön pantaessa ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Asevelvollisuuslain erityisen syrjintäkiellon lisäksi Puolustusvoimia sitovat Suomen valtiota velvoittavat perustuslain 6 §:n yleinen syrjintäkielto sekä kansainvälisten ihmisoikeussopimusten syrjintäkiellot.

Kirjallinen kysymys KK 346/2021 vp

Suomen perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmis-
oikeuksien toteutuminen. Perusoikeuksien turvaaminen on myös osa puolustusvoimista annetun
lain 2 §:n mukaisia Puolustusvoimien tehtäviä.

Huivikielto kohdistuu paitsi yhden uskontokunnan jäseniin myös yksinomaan naisiin.

On absurdia, että samaan aikaan kun Suomi pyrkii vankeuden uhalla pakottamaan osaa kansalai-
sista asepalvelukseen, vapaaehtoisesti palvelukseen haluavien, erityisen motivoituneiden nuor-
ten osallistumiselle luodaan tarpeettomia esteitä.

Palvelusohjesäännössä korostetaan, että sotilas palvelee poliittisesta ja uskonnollisesta kannas-
taan riippumatta maataan ja kansaansa. Ohjesäännön mukaan asevelvolliselle tarjotaan tasa-ar-
voiset ja yhdenvertaiset lähtökohdat suorittaa palvelus riippumatta hänen yhteiskunnallisesta ase-
mastaan, koulutuspohjastaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Ohjesäännön mukaan pal-
veluksen salliessa eri uskontokuntiin kuuluville järjestetään myös mahdollisuus oman uskonton-
sa harjoittamiseen palvelusajalla.

Puolustusvoimat onkin muin tavoin pyrkinyt ansiokkaasti turvaamaan eri uskontokuntiin kuulu-
vien oikeuksia harjoittaa uskontoaan ja nauttia perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopi-
musten turvaamasta uskonnonvapaudestaan. Palvelusohjesäännön liitteessä on huomioitu uskon-
nonharjoittamisen erityiskysymyksinä erilliset rukoushetket, erityisruokavaliot, yleisestä poik-
keavat juhla-ajat, paastojärjestelyt sekä hengellinen tuki. Puolustusvoimissa työskentelee myös
virkasuhteessa evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon pappeja nimikkeellä sotilaspappi.

Asepalveluksessa ja Puolustusvoimien palveluksessa olisi myös täysin mahdollista käyttää joko
omaa, hillittyä huivia tai Puolustusvoimat voisi tuottaa käyttöön omia yhtenäisiä huiveja. Tällai-
nen olisi helppoa sovittaa yhdenmukaiseen varustukseen ja sotilaspäähineen alle. Esimerkiksi
Puolustusvoimissa käytössä olevaan nykyiseen taistelijan vaatetukseen M05 kuuluva vihreä alus-
huppu on hiukset ja kaulan peittävä, kasvot näkyville jättävä päähine. Hijab on yleensä hiukset ja
kaulan peittävä, kasvot näkyville jättävä päähine tai huivi. Hijabeja on laajasti tarjolla myös esi-
merkiksi urheilukäyttöön. Esimerkiksi Palloliitto on vastikään alkanut jakaa ilmaisia urheiluhija-
beja jokaiselle muslimihuivia käyttävälle jalkapallon pelaajalle Suomessa.

Puolustusvoimat ei voi olla erillään yhteiskunnasta ja yhteiskunnallisesta kehityksestä. Suomi on
moninainen, ja Puolustusvoimien tulee osoittaa myös käytännön toiminnallaan, että se on tär-
keässä tehtävässään olemassa koko Suomen moninaisen kansan puolustamista varten. Asepalve-
luksen estäminen niiltä suomalaisilta naisilta, jotka kokevat huivin osaksi identiteettiään, ei vai-
kuta järkevältä maanpuolustustahdon ylläpidon, isänmaan puolustamisen tai syrjimättömyyden
näkökulmasta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen
ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Miten Puolustusvoimissa aiotaan mahdollistaa uskonnollisen huivin käyttö asepalveluk-
sessa ja*

Kirjallinen kysymys KK 346/2021 vp

*miten Puolustusvoimat aikoo mahdollistaa asepalveluksen suorittamisen kaikille haluk-
kaille suomalaisille uskonnosta ja kulttuurista riippumatta?*

Helsingissä 31.5.2021

Veronika Honkasalo vas